

ZAKRES LICENCJI *CREATIVE COMMONS* NA UDOSTĘPNIANIE I WYKORZYSTYWANIE DANYCH BADAWCZYCH W RAMACH REPOZYTORIUM INSTYTUCJONALNEGO

MAREK SALAMONOWICZ*

DOI: 10.26399/iusnovum.v16.4.2022.41/m.salamonowicz

WPROWADZENIE

Polityka otwartego dostępu do danych badawczych jest obecnie realizowana przez wiele jednostek systemu nauki i szkolnictwa wyższego¹ w rozumieniu art. 7 Ustawy z 20.07.2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce². Ustawa z 11.08.2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (dalej jako ustawa o otwartych danych z 2021 r.)³ nakłada na wymienione podmioty obowiązek udostępnienia oraz zapewnienia bezpłatnego ponownego wykorzystywania danych badawczych, będących w ich posiadaniu. Został on wyrażony w art. 22 wymienionego aktu i obejmuje dane badawcze, które zostały wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej finansowanej ze środków publicznych oraz są już publicznie udostępniane w systemie teleinformatycznym podmiotu zobowiązanego. Wymienione dwie przesłanki odwołujące się do źródeł sfinansowania działalności naukowej oraz

---

* dr hab., Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, e-mail: m.salamonowicz@uwm.edu.pl, ORCID: 0000-0001-6934-2154

¹ Publikacja została napisana w wyniku odbywania przez autora stażu w Uniwersytecie w Walencji oraz Urzędzie Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój), zrealizowanego w projekcie Program Rozwojowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (POWR.03.05.00-00-Z310/17).

² Dz.U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.

³ Dz.U. z 2021 r., poz. 1641; Ustawa o otwartych danych z 2021 r. stanowi przejaw implementacji postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz. Urz. UE z 26.06.2019, L 172/56).

uprzedniego udostępnienia powinny być spełnione łącznie. Dodatkowo obowiązek udostępniania danych badawczych uzyskanych w wyniku działalności naukowej jest nakładany na jednostki systemu nauki i szkolnictwa wyższego przez krajowe i unijne agencje finansujące badania naukowe⁴. W rezultacie podmioty dysponujące danymi badawczymi, które chcą, czy mają obowiązek je udostępnić w ramach repozytorium instytucjonalnego, stają przed problemem określenia warunków prawnych ich udostępnienia i wykorzystywania⁵. Ustawodawca polski w art. 15 ust. 3 ustawy o otwartych danych z 2021 r. wskazał na „standardowe otwarte licencje”, jako instrument, który może posłużyć do określenia warunków udostępniania i wykorzystywania danych badawczych.

Celem niniejszego artykułu jest cywilistyczna analiza zakresów upoważnień licencyjnych zawartych w licencjach *creative commons* (dalej jako CC) w kontekście ich potencjalnego wykorzystania w działalności repozytorium instytucjonalnego. Punktem odniesienia dla prowadzonych rozważań są przy tym warunki udostępniania i przekazywania informacji sektora publicznego w celu ponownego wykorzystania określone w ustawie o otwartych danych z 2021 r. W rozważaniach wyszczególniono zakres przedmiotowy, czasowy i terytorialny licencji CC. Wskazane zadanie wymaga w szczególności zbadania standardów otwartych licencji w świetle uregulowań Ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych⁶ (dalej jako PrAut) oraz Ustawy z 27.07.2001 r. o ochronie baz danych⁷. Wydaje się ono znaczące w kontekście zgłaszanych przez przedstawicieli doktryny prawa autorskiego problemów w zakresie funkcjonowania licencji CC na gruncie prawa polskiego w odniesieniu do utworów⁸. Tego typu analiza wydaje się uzasadniona, ponieważ w przypadku danych badawczych przedmiotem upoważnienia może być nie tylko utwór, ale także baza danych lub przedmiot praw pokrewnych⁹. W toku badań wykorzystano przede wszystkim metodę dogmatyczno-prawną oraz prawno-porównawczą.

---

⁴ Por.: Narodowe Centrum Nauki przynależy do tzw. „Koalicji S”, która określiła zasady otwartego dostępu oraz instrumenty jego wdrożenia; zob. Plan S – Making full and immediate Open Access a reality, <https://www.coalition-s.org/> (dostęp: 18.08.2022) oraz European Research Council (ERC) Guidelines on Implementation of Open Access to Scientific Publications and Research Data in projects supported by the European Research Council under Horizon 2020, Bruksela 2017, s. 3 i n., https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/oa-pilot/h2020-hi-erc-oa-guide_en.pdf (dostęp: 18.08.2022).

⁵ Por. A. Niewęglowski, *O kopiowaniu książek przez biblioteki*, „Ius Novum” 2015, nr 1, s. 144.

⁶ Dz.U. z 2021 r., poz. 1062 ze zm.

⁷ Dz.U. z 2021 r., poz. 386.

⁸ Por. W. Machała, *Wybrane cywilnoprawne aspekty licencji creative commons*, „Monitor Prawniczy” 2009, nr 8, s. 423; D. Klimas, *Licencje „Creative Commons” 3.0 w polskim porządku prawnym oraz ich byt w wirtualnym świecie – wybrane aspekty prywatnoprawne*, „Prawo Mediów Elektronicznych” 2015, nr 1, s. 54; A. Tomaszewska, *Udostępnianie utworów na licencjach Creative Commons – wybrane aspekty*, „Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych” 2019, nr 3 (63), s. 16; A. Mazur, *Licencje Creative Commons – recepcja w prawie polskim i ich zastosowanie*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2017, nr 3, s. 87.

⁹ Zob. A. Nowak-Gruca, *Artystyczna twórczość cyborgów*, „Ius Novum” 2022, nr 2 (16), s. 81.

STRONY UMOWY LICENCYJNEJ I JEJ PRZEDMIOT

Podmiotem udzielającym licencji na udostępnianie i wykorzystywanie danych badawczych jest dysponent danych badawczych. Licencjobiorcą z kolei – podmiot prowadzący repozytorium instytucjonalne, w ramach którego dane badawcze mają być zdeponowane i udostępniane osobom trzecim. Licencjobiorcami są także użytkownicy repozytorium, którzy przystąpią do wykonywania uprawnień licencyjnych CC. Repozytorium instytucjonalne to narzędzie informatyczne służące do deponowania, gromadzenia, udostępniania i promowania publikacji naukowych i danych badawczych stworzonych, czy uzyskanych w ramach danej instytucji, np. jednostki szkolnictwa wyższego i nauki. Z perspektywy ustawy o otwartych danych z 2021 roku, repozytorium instytucjonalne to narzędzie zapewniające dostęp i możliwość ponownego wykorzystania danych badawczych, a także określenia warunków prawnych tegoż dostępu i co za tym idzie – wykonanie obowiązków ustawowych i umownych jednostek szkolnictwa wyższego i nauki jako podmiotów zobowiązanych¹⁰. Licencjodawca może zdeponować i udostępnić przy użyciu repozytorium instytucjonalnego dane badawcze do dalszego wykorzystywania, składając oświadczenie woli np. o udzieleniu licencji CC. Przy tym podmiot prowadzący repozytorium instytucjonalne winien mieć możliwość finalnego zatwierdzenia zdeponowanych danych oraz kontroli zgodności z prawem takiego udostępnienia. Z tej perspektywy, a także jeżeli chodzi o określenie szczególnych praw i obowiązków stron, zawarcie umowy licencyjnej pomiędzy dysponentem danych badawczych a podmiotem prowadzącym repozytorium wydaje się dobrą praktyką. Poprzez umowę licencyjną licencjodawca upoważnia podmiot prowadzący repozytorium do zapewnienia dostępu do danych badawczych osobom trzecim na warunkach określonych przez licencjodawcę. Warunki te mogą odwoływać się do standardów otwartych licencji, w tym licencji CC¹¹, ale mogą także wskazywać na zasadę dozwolonego użytku osobistego, przekazać dane badawcze do domeny publicznej

---

¹⁰ T. Lewandowski, M. Starczewski, *Po czym rozpoznać dobre repozytorium?*, „Elektroniczne Czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie” 2014, nr 6, s. 2; W. Miller, *Nowa ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego*, „Temidium” 2021, nr 3, s. 40. Przykładem repozytorium instytucjonalnego, które zapewnia otwarty dostęp do danych badawczych, jest Repozytorium Otwartych Danych Badawczych „RepOD”, prowadzone w ramach Uniwersytetu Warszawskiego od 2015 r., zob. <https://repod.icm.edu.pl/info/> (dostęp: 18.08.2022). Natomiast Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (CREWAN), które funkcjonuje na podstawie art. 92a Ustawy z 14.02.1991 r. prawo o notariacie (Dz.U. z 2020 r., poz. 1192 ze zm.) nie stanowi repozytorium instytucjonalnego, którego zadaniem jest zapewnienie otwartego dostępu do danych badawczych. Dostęp do przechowywanych w jego ramach elektronicznych wypisów i wyciągów z aktów notarialnych, sporządzonych na terytorium RP, jest zapewniony jedynie notariuszom, sądom oraz innym uprawnionym organom państwowym. Natomiast nie są to otwarte dane, przeznaczone do bezpłatnego ponownego wykorzystywania dla każdego użytkownika, bez konieczności potwierdzenia przez niego tożsamości (art. 2 pkt 11 ustawy o otwartych danych z 2021 r.). S. Kotecka-Kral, *Informatyzacja działalności korporacji prawniczych na przykładzie postępowania cywilnego*, w: K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński (red.), *Prawo nowych technologii*, Warszawa 2021, s. 201.

¹¹ Przykładem innych licencji otwartych należy zaliczyć wzorce *Open Data Commons*, por. J. Shkabat, *The Global Commons of Data*, „Stanford Technology Law Review” 2019, nr 22 (2), s. 354 i n.

lub też ograniczyć dostęp np. z uwagi na ochronę prywatności uczestników badań naukowych¹². Z kolei użytkownicy repozytorium, którzy przystąpią do wykonywania uprawnień licencyjnych na podstawie licencji CC, stają się licencjobiorcami. Dochodzi do nawiązania stosunku prawnego bezpośrednio z licencjodawcą – dysponentem danych badawczych. Licencjodawcą może być podmiot, któremu przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu obejmującego zbiór danych badawczych¹³. W praktyce może to być kierownik projektu badawczego i zarazem autor lub osoba reprezentująca autora, na którym ciąży obowiązek zapewnienia otwartego dostępu do danych badawczych zgromadzonych w toku realizacji działalności naukowej sfinansowanej ze środków publicznych. Jeżeli tego typu utwory mają status utworów pracowniczych naukowych, to zgodnie z art. 14 PrAut prawa autorskie majątkowe przysługują pracownikowi, natomiast pracodawca – jednostka naukowa – dysponuje jedynie prawem pierwszeństwa publikacji¹⁴. Z kolei nienaukowy charakter utworu determinuje to, iż prawa autorskie majątkowe do niego przysługują pracodawcy. Zbiór danych badawczych, same dane badawcze i sposób ich uporządkowania, pomimo iż ściśle związane z działalnością naukową, mogą nie stanowić utworu naukowego. W przypadku baz danych prawa wyłączne należne są jej producentowi (art. 6 ustawy o ochronie baz danych)¹⁵. Będzie to nierzadko ten

---

¹² Należy zaznaczyć, że zgodnie z par. 2 ust. 5 wzorca licencji CC-BY 4.0, „Każdy odbiorca Utworu Licencjonowanego automatycznie otrzymuje ofertę Licencjodawcy przystąpienia do wykonywania Uprawnień Licencyjnych zgodnie z warunkami niniejszej Licencji Publicznej”. Ponadto: „Licencjobiorca nie może oferować ani nakładać dodatkowych lub zmienionych warunków wykorzystania Utworu Licencjonowanego, ani stosować jakichkolwiek Skutecznych Zabezpieczeń Technicznych, jeśli działania te ograniczają wykonywanie Uprawnień Licencyjnych przez jakiegokolwiek odbiorcę Utworu Licencjonowanego”, <https://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/> (dostęp: 18.08.2022). Por. W. Machała, *Licencja mieszana? Prawnoautorskie aspekty obrotu programami komputerowymi stworzonymi z wykorzystaniem oprogramowania o otwartym kodzie*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2010, nr 1, s. 30. Podmiot prowadzący repozytorium występujący w roli licencjobiorcy, nie może nakładać żadnych ograniczeń dla dalszych odbiorców, które byłyby sprzeczne z upoważnieniem udzielonym przez dysponenta danych badawczych odwołującym się do określonego wzoru licencji CC. P. Ślęzak, *Prawo autorskie. Wzory umów z komentarzem*, Warszawa 2021, s. 22; B. Fischer, *Autorskoprawne konteksty ponownego wykorzystania danych badawczych*, w: *Sto lat polskiego prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Kidybie*, red. M. Dumkiewicz, K. Kopaczyńska-Pieczniak, J. Szczęotka, t. II, Warszawa 2020, s. 553.

¹³ Pojęcie danych badawczych zostało zdefiniowane w art. 2 pkt 2 ustawy o otwartych danych z 2021 r., zgodnie z którym są to „informacje sektora publicznego utrwalone w postaci elektronicznej, inne niż publikacje naukowe, które zostały wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (...) i są wykorzystywane jako dowody w procesie badawczym lub służą do weryfikacji poprawności ustaleń i wyników badań”. Por. szerzej: R. Markiewicz, *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021, s. 359.

¹⁴ K. Grzybczyk, *Autorskie prawa osobiste twórcy reklamy*, „Rejent” 1998, nr 11 (91), s. 45.

¹⁵ Producentem bazy danych jest, zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy o ochronie baz danych, „osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która ponosi ryzyko nakładu inwestycyjnego przy tworzeniu bazy danych”. Por. szerzej: X. Konarski, *Przedmiot ochrony i treść prawa sui generis do bazy danych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2005, nr 11, s. 45 i n.; R. Sikorski, *Ochrona sui generis baz danych w prawie polskim*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 2004, nr 1, s. 66.

sam podmiot, który prowadzi repozytorium instytucjonalne, np. uczelnia. Podobna sytuacja może mieć miejsce w odniesieniu do praw pokrewnych. Tu podmiotem uprawnionym mogą być: artysta wykonawca, producent fonogramów lub wideogramów, organizacja radiowa lub telewizyjna czy wydawca, odpowiednio, wydań pierwszych albo naukowych lub krytycznych. W pewnych okolicznościach dojdzie zatem do zawarcia umowy licencyjnej, w której oświadczenia woli złożą osoby fizyczne występujące jako reprezentanci tego samego podmiotu, np. uniwersytetu. Należy podkreślić, iż w takich sytuacjach nie są one pozbawione prawnego znaczenia. Złożone oświadczenia zawierają bowiem m.in. warunki udzielania dostępu i korzystania z danych badawczych przez osoby trzecie. Podmiot prowadzący repozytorium może zostać upoważniony przez licencjodawcę do zapewnienia dostępu do zdeponowanych danych badawczych na zasadach licencji CC. Przy tym sam dysponent danych badawczych, deponując te dane w repozytorium, składa oświadczenie o warunkach tegoż dostępu na zasadach licencji CC, jest licencjodawcą. Dysponent danych badawczych może być pochytywany jako podmiot, który oferuje utwór lub dane badawcze na określonych we wzorcach umownych CC zasadach. Podmiot prowadzący repozytorium – licencjobiorca, udostępniając dane badawcze jego użytkownikom, nie staje się sublicencjodawcą, gdyż, jak już wskazano, każdy z nich, przystępując do wykonywania licencji CC, staje się automatycznie licencjobiorcą w stosunku do dysponenta danych¹⁶.

CHARAKTERYSTYKA ZASTOSOWANIA LICENCJI CREATIVE COMMONS

Początek ruchu Creative Commons datowany jest na rok 2001, kiedy to przy Uniwersytecie Stanforda (USA) została założona organizacja non profit, nosząca takie miano. W jej ramach opracowano założenia licencji odwołujące się do otwartej zasady: „Niektóre prawa zastrzeżone” (*Some rights reserved*) w opozycji do modelu własnościowego: „Wszystkie prawa zastrzeżone” (*All rights reserved*)¹⁷. Wypracowane na podstawie tych założeń wzorce umowne zostały następnie przetłumaczone na kilkadziesiąt języków i zaadaptowane do porządków prawnych poszczególnych państw, także w Polsce w wersji 3.0. Podlegały one pewnej ewolucji. Najnowsza, czwarta generacja (4.0) ma charakter międzynarodowy i w założeniu uwzględnia założenia różnych systemów prawnych, w polskiej wersji językowej stanowi jedynie tłumaczenie, nie jest zatem odmienną wersją krajową¹⁸. Celami, jaki przyświecały opracowaniu tychże wzorców, były: ujednolicenie, standaryzacja i uproszczenie

---

¹⁶ K. Siewicz, w: M. Kepiński (red.), *Zarys prawa własności intelektualnej*. Tom I, *Granice prawa autorskiego*, Warszawa 2010, Legalis/el., Rozdział VI. Dostosowywanie wersji 3.0 licencji Creative Commons do prawa polskiego – wybrane zagadnienia, pkt II pt. ustalenie zakresu licencji.

¹⁷ Z. Katz, *Pitfalls of Open Licensing: An Analysis of Creative Commons Licensing*, „IDEA: The Intellectual Property Law Review” 2006, nr 46 (3), s. 391 i n.; J.L. Contreras, *Data Sharing, Latency Variables, and Science Commons*, „Berkeley Technology Law Journal” 2010, nr 25 (4), s. 1625.

¹⁸ A. Tomaszewska, *Udostępnianie utworów na licencjach Creative Commons – wybrane aspekty*, „Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych” 2019, nr 3 (63), s. 14.

zasad udzielania licencji autorskoprawnych. Przy tym, jak już zaznaczono, niektóre postanowienia licencji CC wzbudzają uzasadnione wątpliwości z perspektywy polskiego prawa cywilnego, w tym autorskiego. Licencje CC należy zaliczyć do umów ad huc, gdyż licencjodawca może wybrać spośród sześciu wzorców, w pozostałym zakresie nie ma on wpływu na treść umowy. Strony nie mają możliwości negocjowania treści i zakresu upoważnienia licencyjnego, co ma swoje uzasadnienie w uproszczeniu i standaryzacji obrotu. Przy ustalaniu zakresu upoważnienia licencyjnego wykładnia umowy jest nieco utrudniona, z uwagi na to, iż licencjodawca, podmiot przystępujący do korzystania z danych badawczych udostępnionych w ramach repozytorium instytucjonalnego, zazwyczaj nie zna licencjodawcy (dysponenta danych badawczych) i trudno jest zidentyfikować zgodny zamiar stron¹⁹. Umowa licencji CC ma charakter nieodpłatny i niewyłączny. Cecha nieodpłatności licencji jest w świetle polskiego prawa autorskiego dopuszczalna. Przesądza o tym treść art. 43 ust. 1 PrAut., w myśl którego udzielenie licencji może nastąpić nieodpłatnie. Z kolei niewyłączność licencji CC oznacza, że sam licencjodawca może korzystać z przedmiotu licencji, a także może udzielać dalszych licencji osobom trzecim.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY LICENCJI

Pola eksploatacji utworu, bazy danych lub przedmiotu praw pokrewnych wyznaczają zakres przedmiotowy umowy licencyjnej. Zgodnie z art. 41 ust. 2 PrAut. umowa o korzystanie z utworu obejmuje pola eksploatacji wyraźnie w niej wymienione²⁰. Przy tym, zgodnie z art. 41 ust. 4, upoważnienie zawarte w umowie licencyjnej może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili zawarcia umowy²¹. Treść paragrafu 2 lit. a pkt 4 wzorca licencji CC-SA 4.0 wskazuje jednak na upoważnienie licencjodawcy do wykonywania uprawnień licencyjnych za pośrednictwem wszystkich znanych lub mających powstać w przyszłości środków przekazu oraz we wszystkich znanych lub mających powstać

---

¹⁹ Treść paragrafu 7 każdej z umów dopuszcza istnienie dodatkowych lub zmienionych warunków uzgodnionych przez strony, przy tym nie stanowią one postanowień umowy i są od niej niezależne. Z kolei paragraf 8 lit. b zawiera tzw. *effectivity rule*, która nakazuje tak interpretować umowę, aby zachować skuteczność jej postanowień. A. Tomaszewska, *Udostępnianie utworów na licencjach Creative Commons...*, op. cit., s. 16; A. Mazur, *Licencje Creative Commons...*, op. cit., s. 84.

²⁰ Określenie pól eksploatacji jest zaliczane do składników przedmiotowo istotnych umowy licencyjnej. Tak: wyrok SN 23 września 2004 r., III CK 400/03, LEX nr 174201, odmiennie: J. Szczotka, *Naruszenie wymogu specyfikacji pól eksploatacji utworu*, w: *Współczesne problemy prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr hab. Marii Pożniak-Niedzielskiej*, R. Skubisz, A. Kidyba (red.), Warszawa 2007, s. 379.

²¹ Natomiast art. 41 ust. 5 PrAut wskazuje, że w pewnych sytuacjach, tj. utworu wchodzącego w skład utworu zbiorowego lub utworu wykorzystanego lub włączonego do utworu audiowizualnego, nie może bez ważnego powodu odmówić udzielenia zezwolenia na korzystanie z tego utworu na polach eksploatacji nieznanych w chwili zawarcia umowy. Por. A. Michalak, w: A. Michalak (red.), *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, Warszawa 2019, Legalis/el., komentarz do art. 41 nb 8–9.

w przyszłości formatach. Z perspektywy polskiego prawa autorskiego można wskazać, że o ile dokonywanie koniecznych modyfikacji technicznych do np. nowych formatów plików nie stanowi nowego pola eksploatacji, o tyle w odniesieniu do rozpowszechniania utworu poprzez nowe środki przekazu taka ocena może być odmienna.

Punktem odniesienia dla analizy zakresu przedmiotowego licencji CC są cztery fundamentalne elementy jej treści. Są to odpowiednio: „uznanie autorstwa”, „użycie niekomercyjne”, „na tych samych warunkach”, „bez utworów zależnych”. Kombinacja tych czterech warunków doprowadziła do wyszczególnienia sześciu wzorców licencji CC. Dla uproszczenia obrotu, poszczególnym elementom treści licencji CC przyporządkowane są skróty literowe, a także oznaczenia graficzne, które umożliwiają sprawną identyfikację i określenie zakresu licencji²².

Pierwszym z elementów jest uznanie autorstwa – BY. Z zastrzeżeniem uznania autorstwa licencjodawca może kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne. Z kolei w zakresie baz danych licencjodawca ma prawo do wyodrębniania, ponownego wykorzystania, zwielokrotniania oraz dzielenia się całością lub istotną częścią zawartości bazy danych²³. Licencjodawca może także umieszczać całość lub istotną część bazy danych w bazie danych, do której mu przysługują prawa *sui generis*. Taka baza danych może stanowić utwór zależny w stosunku do przedmiotu licencji CC²⁴.

Uczynienie zadość zobowiązaniu do uznania autorstwa może polegać na należytej identyfikacji w szczególności twórcy utworu lub twórcy i producenta bazy danych objętej licencją. Obowiązek ten aktywuje się w sytuacji, gdy licencjodawca chce rozpowszechniać całość lub istotną część bazy danych. Ponadto licencjodawca powinien przy tym podać informacje o prawach autorskich, oznaczyć rodzaj licencji publicznej, a także zawrzeć oznaczenie wyłączenia gwarancji²⁵. Dodatkowo przedmiot licencji powinien zostać zidentyfikowany poprzez URI lub hiperłącze „w rozsądnym zakresie wyznaczonym przez możliwości techniczne”. Jeżeli licencjodawca wprowadził modyfikacje w utworze lub bazie danych objętej licencją, powinien to oznaczyć oraz zachować oznaczenia poprzednich modyfikacji. Należy także wskazać na obowiązek licencjodawcy należytego oznaczenia przedmiotu licencji jako dostępnego na określonej licencji CC, a także zobowiązanie do załączenia jej tekstu, adresu URI lub hiperłącza. Element uznania autorstwa występuje we wszystkich sześciu odmianach licencji CC.

---

²² W. Machała, *Wybrane cywilnoprawne aspekty...*, op. cit., s. 423; K. Grzybczyk, w: W. Popiołek (red.), *Międzynarodowe prawo handlowe, System Prawa Handlowego*, t. 9, Warszawa 2013, s. 1246.

²³ Należy wskazać, że wzorce licencji CC czwartej generacji odnoszą się bezpośrednio do baz danych chronionych prawem *sui generis*, choć tego typu ochrona nie jest powszechna na świecie. Por. S. Stanisławska-Kloc, w: R. Markiewicz (red.), *Komentarz do ustawy o ochronie baz danych, w: Ustawy autorskie. Komentarze*, t. II, Warszawa 2021, LEX/el., komentarz do art. 6, pkt 37.

²⁴ A. Piskorz-Ryń, *Zasady ponownego wykorzystywania informacji publicznej będącej utworem w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2014, nr 1, s. 52.

²⁵ Zob. paragraf 3 wzorców licencji CC. S. Leucci, *Preliminary Notes on Open Data Licensing*, „Journal of Open Access to Law” 2014, nr 2, s. 13.

Drugim z elementów treści licencji CC jest tzw. użycie niekomercyjne – NC (*Non-commercial*). Zgodnie ze wzorcem użycie niekomercyjne oznacza użycie nieukierunkowane na komercyjny zysk lub wynagrodzenie pieniężne. Przy tym wymiana przedmiotu licencji na inny materiał poddany prawom autorskim lub prawom podobnym do prawa autorskiego (w tym prawu *sui generis*) za pośrednictwem cyfrowej wymiany plików lub podobnego środka stanowi użycie niekomercyjne, pod warunkiem, że nie jest ona związana z zapłatą wynagrodzenia pieniężnego²⁶. Zastrzeżenie użycia niekomercyjnego występuje w trzech odmianach licencji CC. Przy tym brak innych zastrzeżeń, wyjąwszy uznanie autorstwa, sprawia, że licencjodawca może udostępniać utwór publicznie poprzez publiczne wystawianie, publiczne wykonanie, rozprowadzanie, rozpowszechnianie, komunikowanie, importowanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Ponadto licencjodawca może kopiować, reprodukować czy udostępniać publicznie utwory zależne opracowane na podstawie przedmiotu licencji, jednak może to robić tylko do celów niekomercyjnych. Z zastosowaniem elementu użycia niekomercyjnego w kontekście licencji baz danych wiąże się ryzyko. Umieszczenie w bazie danych badawczych pojedynczego utworu czy przedmiotu praw pokrewnych, tudzież istotnej części innej bazy danych, objętej licencją CC-BY-ND, może skutecznie uniemożliwić udzielenie licencji CC, która upoważniałaby do gospodarczego korzystania z całego zbioru danych badawczych²⁷. Warto, aby świadomość tego mieli deponujący w repozytorium instytucjonalnym licencjodawca oraz redaktorzy repozytorium instytucjonalnego, zatwierdzający umieszczenie określonego zbioru danych badawczych w otwartym dostępie²⁸. Ustawa o otwartym dostępie z 2021 r. wskazuje w art. 2 pkt 12, iż ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego może mieć miejsce w każdym celu, także w celu komercyjnym.

Trzeci element licencji CC jest określany mianem „Na tych samych warunkach” (*SA – share alike*) i dotyczy możliwości eksploatacji utworów zależnych. W jego ramach wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej do tej, na jakiej udostępniono utwór oryginalny. Zgodnie z paragrafem 4 w zw. z paragrafem 2 a(1) wzorca licencji CC-BY-SA²⁹ licencjodawca przysługuje prawo do wyodrębniania, ponownego wykorzystania, zwielokrotniania oraz publicznego udostępniania całości lub istotnej części zawartości bazy danych, chronionej prawem *sui generis*. Przysługuje mu także prawo do zwielokrotniania

²⁶ Zob. paragraf 1 lit. h wzorca licencji CC, <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.pl> (dostęp: 18.08.2022).

²⁷ Por. wyrok sądu federalnego USA w Teksasie z 2009 r. w sprawie *Chang et v Virgin Mobile USA LLC*, <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/texas/bndce/32007cv01767/171558/68/> (dostęp: 18.08.2022), wyrok sądu izraelskiego z 2011 r. w sprawie *Avi Re’uveni v Mapa Inc.*, https://www.law.co.il/media/computer-law/reuveni_rivlin_d8IXJol.pdf (dostęp: 18.08.2022).

²⁸ A. Mazur, *Licencje Creative Commons – recepcja w prawie polskim i ich zastosowanie*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2017, nr 3, s. 85.

²⁹ Por. wyr. sądy federalnego dla dystryktu Columbia z 2015 r. w sprawie *Drauglis v Kappa Map Group* o naruszenie licencji CC-BY-SA, <https://cases.justia.com/federal/district-courts/district-of-columbia/dcdce/1:2014cv01043/166825/39/0.pdf?ts=1439987006> (dostęp: 18.08.2022), wyrok sądu federalnego USA w Teksasie z 2019 r. w sprawie *Philpot v WOS, Inc.*, <https://casetext.com/case/philpot-v-wos-inc-1> (dostęp: 18.08.2022).

i udostępniania publicznego utworu objętego licencją w całości lub części, a także tworzenia, zwielokrotniania utworów zależnych. Baza danych licencjobiorcy, która zawiera całość lub istotną część bazy danych licencjodawcy, stanowi zgodnie z paragrafem 4 lit. b wzorca licencji CC utwór zależny. Wzorzec ten słusznie zawiera zastrzeżenie, że powyższa kwalifikacja nie dotyczy samodzielnych części bazy danych. Wszak baza danych licencjobiorcy może zawierać utwory samoistne i okoliczność, że licencjobiorca włączył do swojej bazy danych całość lub istotną część bazy licencjodawcy, nie powinna skutkować uznaniem tych elementów za utwory zależne. Natomiast kwalifikacja bazy danych licencjobiorcy jako utworu zależnego będzie odnosić się do bazy danych jako całości, która stanowi przedmiot prawa autorskiego czy prawa *sui generis*³⁰.

Czwarty element licencji CC jest określane mianem „Bez utworów zależnych” – ND (*No derivatives*). Stanowi on atrybut, wzajemnie wykluczający się z przedstawionym wyżej elementem: „Na tych samych warunkach” – SA. Umieszczenie elementu ND w licencji CC skutkuje tym, że zakres upoważnienia licencyjnego nie obejmuje publicznego udostępniania utworów zależnych. Eksploatacja przedmiotu licencji w postaci kopiowania, rozprowadzania, przedstawiania i wykonywania utworu może dotyczyć jedynie jego oryginalnej postaci. Z kolei w odniesieniu do baz danych, licencjobiorca, zgodnie z paragrafem 4 wzorca licencji CC-BY-ND, ma prawo do wyodrębniania, ponownego wykorzystania, zwielokrotniania oraz publicznego udostępniania całości lub istotnej części zawartości bazy danych. Natomiast nie może publicznie udostępniać bazy danych określonej jako „utwór zależny”. Nie oznacza to, że tworzenie utworów zależnych jest niedozwolone. Natomiast ich eksploatacja będzie stanowiła przekroczenie granic upoważnienia licencyjnego³¹.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o otwartych danych z 2021 r. określenie warunków ponownego wykorzystywania informacji może mieć miejsce poprzez zastosowanie standardowych licencji otwartych. W odniesieniu do danych badawczych licencje CC są kwalifikowane jako licencje otwarte. Z tym że szczególnie rekomendowane są licencje CC-BY oraz CC-BY-SA, które są stanowią tzw. licencje wolne³². Takie określenie jest zasadne, ponieważ przyznają one licencjobiorcom najszerszy zakres możliwości eksploatacji danych badawczych w zakresie ich utrwalania, kopiowania i rozpowszechniania, tworzenia i eksploatacji zależnych utworów i baz danych.

---

³⁰ Por. D. Klimas, *Licencje „Creative Commons” 3.0 w polskim porządku prawnym oraz ich byt w wirtualnym świecie – wybrane aspekty prywatnoprawne*, „Prawo Mediów Elektronicznych” 2015, nr 1, s. 58; A. Tomaszewska, *Udostępnianie utworów na licencjach Creative Commons – wybrane aspekty*, „Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych” 2019, nr 63, s. 12; A. Mazur, *Licencje Creative Commons – recepcja w prawie polskim i ich zastosowanie*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2017, nr 3, s. 85.

³¹ Zob. wyr. sądu belgijskiego z 2010 r. w sprawie *Linchôdmapwa v L’asbl Festival de Theatre de Spa*, https://wiki.creativecommons.org/images/f/f6/2010-10-26_A%27cision-trib.-Nivelles-Lichodmapwa.pdf (dostęp: 18.08.2022).

³² Rekomendacja znajduje się w dokumencie: *Instytucjonalna polityka otwartości (przykładowy wzór) pkt 9 lit. d – oraz Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce 2015*, s. 4, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/materialy-na-temat-otwartego-dostepu> (dostęp: 18.08.2022).

Pozostałe cztery otwarte licencje CC (tj. CC-BY-ND, CC-BY-NC, CC-BY-NC-SA, CC-BY-NC-ND) powinny być stosowane, o ile nie jest możliwe zastosowanie którejś z licencji wolnych. Zakres korzystania z danych badawczych na podstawie licencji otwartych CC jest szerszy niż ten wynikający z instytucji dozwolonego użytku prywatnego, który odnosi się do utworów rozpowszechnionych, a określonego w art. 23 ust. 1 i 2 PrAut. Teza ta odnosi się także do najbardziej restrykcyjnej licencji CC-BY-NC-ND. Owszem, nie dopuszcza ona komercyjnego wykorzystania danych badawczych oraz eksploatacji utworów zależnych i baz danych zależnych. Natomiast w zakresie „dzielenia się”, czyli udostępniania przedmiotu licencji nie ma ograniczeń w zakresie ilości sporządzonych kopii oraz kręgu osób, którym takie kopie można udostępniać. Na zasadach dozwolonego użytku zaś możliwe jest korzystanie jedynie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym³³.

ZAKRES CZASOWY LICENCJI

Zagadnieniem wzbudzających wiele kontrowersji z perspektywy polskiego prawa cywilnego jest nieodwołalność licencji CC w kontekście jej bezterminowego charakteru. Argumentem przemawiającym za nieodwołalnością jest niepewność korzystania z przedmiotu licencji, w przypadku możliwości jej odwołania. Zgodnie z art. 68 ust. 2 PrAut. licencja może być udzielona na czas nieoznaczony. Nieodwołalność licencji CC mogłaby się przejawiać m.in. w braku możliwości wypowiedzenia umowy. Wzorce poszczególnych licencji CC w wersji 4.0 nie wprowadzają *expressis verbis* zakazu wypowiedzenia³⁴, natomiast wynika on z nieodwołalnego charakteru, co powoduje kolizję z treścią art. 68 ust. 1 PrAut oraz art. 56 PrAut³⁵. Ten ostatni przepis wskazuje, że twórca może odstąpić od umowy lub ją wypowiedzieć ze względu na swoje istotne interesy twórcze. Natomiast według przepisu art. 68 ust. 1 PrAut. licencje, która została udzielona na czas nieoznaczony, twórca może wypowiedzieć z zachowaniem terminów umownych, a w razie ich braku – na rok naprzód, na koniec roku kalendarzowego. Użycie w przywołanym przepisie zwrotu „jeżeli umowa stanowi inaczej” daje stronom możliwość wprowadzenia modyfikacji. Mogą one polegać np. na wskazaniu innych terminów wypowiedzenia czy na wprowadzeniu obowiązku uzasadnienia wypowiedzenia. Przy tym dominuje pogląd, iż pozbawienie licencjodawcy możliwości wypowiedzenia licencji, mającej

---

³³ A. Michalak, *Dozwolony użytek baz danych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2004, nr 4, s. 33; R. Markiewicz, *Dozwolony użytek dedykowany sieciom komputerowym*, w: *Aktualne wyzwania prawa własności intelektualnej i prawa konkurencji. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Michałowi du Vallowi*, pod red. J. Ożegalskiej-Trybalskiej, D. Kasprzyckiego, Warszawa 2015, s. 308 i n.; J. Marcinkowska, *Dozwolony użytek w prawie autorskim*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2005, nr 87, s. 77.

³⁴ Paragraf 7 lit. a licencji CC 3.0: licencjodawca zrzeka się prawa wypowiedzenia bądź innego rozwiązania licencji, <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/legalcode> (dostęp: 18.08.2022).

³⁵ A. Bajurska, *Zakres i charakter prawny umowy licencyjnej w prawie polskim*, „Temidium” 2017, nr 2, s. 54.

charakter umowy bezterminowej o charakterze ciągłym, jest niedopuszczalne³⁶. Argumentem kardynalnym jest tu ogólna norma zawarta w art. 365(1) k.c., wskazująca na możliwość wypowiedzenia umowy kreującej bezterminowy stosunek prawny o ciągłym charakterze. Nie bez znaczenia jest także взгляд na aspekt wolnościowy, odwołujący się do założenia, iż możliwość związania strony bezterminowym zobowiązaniem bez jakiegokolwiek możliwości wypowiedzenia byłoby niesłuszne³⁷. Przyjmując takie stanowisko, należy uznać, że na gruncie prawa polskiego zarówno licencjodawca, który udzielił licencji CC, jak i licencjobiorca nie są pozbawieni prawa do jej wypowiedzenia. Należy przy tym zwrócić uwagę na trudności w praktycznym skorzystaniu z tegoż prawa, które wymaga złożenia wypowiedzenia licencjobiorcy. Powinno być ono złożone każdemu, kto przystępuje do korzystania z przedmiotu licencji CC. Wprowadzenie obowiązku identyfikacji i rejestracji wszystkich użytkowników danych badawczych udostępnionych na zasadach licencji CC w ramach repozytorium instytucjonalnego poważnie zniechęcałoby przed korzystaniem z takich danych i byłoby trudne do pogodzenia z zasadami otwartego dostępu. Natomiast takie zabiegi mogą okazać się wręcz niezbędne w przypadku udostępniania danych badawczych obejmujących np. dane wrażliwe, w warunkach kontrolowanego dostępu.

Bezterminowy charakter licencji oznacza, że jest ona uznawana za udzieloną na czas trwania licencjonowanych praw autorskich, praw pokrewnych lub praw *sui generis* do bazy danych. Elementem konstrukcyjnym licencji CC, który w pewnym sensie stanowi przeciwagę dla bezterminowego charakteru i trudności z praktyczną realizacją prawa do wypowiedzenia, jest **automatyczne wygaśnięcie praw licencjobiorcy** w sytuacji naruszenia przez niego postanowień kontraktu. Innymi słowy, konsekwencją naruszenia postanowień licencji CC np. w zakresie zakazu eksploatacji utworów zależnych jest automatyczne wygaśnięcie praw licencjobiorcy, które z niej wynikają. Można zatem wnosić, iż licencja CC ma charakter warunkowy, gdyż upoważnienie do korzystania z jej przedmiotu automatycznie wygasa z chwilą naruszenia postanowień umowy przez licencjobiorcę. Kwalifikowanie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez licencjobiorcę jako warunku – zdarzenia przyszłego i niepewnego – stanowi pewnego rodzaju niezręczność. Wszak niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przez korzystającego z przedmiotu licencji zależy w znacznej mierze od jego woli, choć nie zawsze. Tego typu postanowienia należy uznać z perspektywy polskiego prawa cywilnego za dopuszczalne. Prowadzą

---

³⁶ A. Niewęglowski, w: *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, LEX/el. 2021, komentarz do art. 68, pkt 3; K. Włodarska-Dziurzyńska, *Problemy przy ustalaniu czasu trwania umowy licencyjnej – poszukiwanie alternatywy*, w: A. Matlak, S. Stanisławska-Kloc (red.), *Spory o własność intelektualną. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorom Januszowi Barcie i Ryszardowi Markiewiczowi*, Warszawa 2013, s. 1429.

³⁷ Należy w tym miejscu odnotować, iż w doktrynie polskiego prawa autorskiego wyrażony został także pogląd dopuszczający na gruncie art. 68 PrAut. klauzulę wyłączającą możliwość wypowiedzenia umowy licencyjnej o charakterze niewyłącznym, z wynagrodzeniem ustalonym jednorazowo jako określona kwota pieniężna płatna wraz z zawarciem umowy, zgodnie z którymi dalsze korzystanie z utworu w zakresie udzielonej licencji nie wymaga od licencjodawcy żadnych dodatkowych obowiązków (tak: T. Targosz, w: *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Warszawa 2015, LEX/el., uwaga 8 do art. 68 oraz wyr. SA w Warszawie z 17.12.2015 r., VI ACa 1735/14, LEX nr 1974097).

one do wygaśnięcia stosunku obligacyjnego w sposób odmienny od odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia, zgodzić się należy z zapatrywaniem, iż analizowane postanowienie nie stanowi przejawu obejścia prawa³⁸.

ZAKRES TERYTORIALNY LICENCJI. PROBLEM PRAWA WŁAŚCIWEGO

Licencje Creative Commons w wersji 4.0 są określane mianem Międzynarodowych Licencji Publicznych. Zawarte w nich upoważnienia licencyjne wskazują w paragrafach 2 lit. a na obowiązywanie „na terytorium całego świata”³⁹. Takie ujęcie zakresu terytorialnego upoważnienia licencyjnego różni się od normy dyspozytywnej zawartej w art. 66 PrAut. Przepis ten wskazuje, że umowa licencyjna ogranicza się do terytorium państwa, w którym licencjobiorca ma swoją siedzibę. Wzorce licencji CC nie określają, prawo którego państwa jest właściwe dla umowy. Brak jest wyraźnego lub dokonanego w sposób jednoznaczny wyboru prawa właściwego, który czynił by zadość wymogom określonym w art. 4 Ustawy z 4.02.2011 r. prawo prywatne międzynarodowe⁴⁰ oraz art. 3 Rozporządzenia Rzym I⁴¹. Owszem, wzorce przywołują akty prawa unijnego w zakresie ochrony baz danych, ale międzynarodowy charakter jest podkreślany przez zastrzeżenie, iż licencja nie stanowi, „ograniczenia lub zrzeczenia się jakichkolwiek przywilejów” stron umowy, w tym immunitetów procesowych względem jakiejkolwiek władzy jurysdykcyjnej⁴².

W sytuacji braku wyboru prawa przez strony licencji CC, aby ustalić prawo właściwe, należy odwołać się do norm prawa kolizyjnego. Ważne znaczenie z polskiej perspektywy będzie mieć Rozporządzenie Rzym I, do którego odsyła art. 28 ust. 1 Ustawy z 4.02.2011 r. prawo prywatne międzynarodowe⁴³. W treści art. 4 ust. 1 lit. a–h Rozporządzenia Rzym I nie wskazano wprost umów licencyjnych na korzystanie z przedmiotów praw własności intelektualnej⁴⁴. Dlatego też, zgodnie z art. 4

³⁸ Por. szerzej: W. Machała, *Wybrane cywilnoprawne aspekty...*, op. cit., s. 424.

³⁹ <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.pl> (dostęp: 18.08.2022).

⁴⁰ Dz.U. z 2015 r., poz. 1792. Zob. D. Szostek, M. Świerczyński, *Problem prawa właściwego oraz sądów właściwych w zakresie umów dotyczących treści cyfrowych dystrybuowanych online*, „Prawo Mediów Elektronicznych” 2015, nr 2, s. 10; G. Palao Moreno, *Infracción de la Propiedad Intelectual en la Unión Europea: Principio de Territorialidad e Internet*, „Revista Propiedad Intelectual” 2011, nr 14, s. 15 i n.

⁴¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I), Dz. Urz. UE L 177, 4.07.2008, s. 6–16.

⁴² Paragraf 8 lit. d, <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.pl> (dostęp: 18.08.2022). Zob. A. Mazur, *Licencje Creative Commons – recepcja w prawie polskim i ich zastosowanie*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2017, nr 3, s. 88; K. Grzybczyk, *Prawo właściwe dla autorskoprawnej umowy licencyjnej*, Warszawa 2010, s. 81 i n.

⁴³ Zob. G. Palao Moreno, *Infracción de la Propiedad Intelectual en la Unión Europea: Principio de Territorialidad e Internet*, „Revista Propiedad Intelectual” 2011, nr 14, s. 20; P.A. de Miguel Asensio, *The Law Governing International Intellectual Property Licensing Agreements (A Conflict of Law Analysis)*, w: *Research Handbook on Intellectual Property Licensing*, Cheltenham 2013, s. 312.

⁴⁴ Należy wskazać, że propozycja Komisji Europejskiej z 15.12.2005 r., dokument COM (2005) 650 final, 2005/0261 (COD) przewidywała określenie prawa właściwego dla umów doty-

ust. 2 Rozporządzenia Rzym I, prawem właściwym będzie prawo państwa, w którym strona zobowiązana do spełnienia świadczenia charakterystycznego dla umowy ma miejsce zwykłego pobytu. Najczęściej przyjmuje się, iż to licencjodawca spełnia świadczenie charakterystyczne. To on wszak upoważnia do korzystania ze zdeponowanych w repozytorium instytucjonalnym zbioru danych badawczych i zobowiązuje się do niedochodzenia roszczeń wobec licencjobiorców przestrzegających zakresu upoważnienia. Za taką kwalifikacją przemawia także niewyłączny charakter licencji CC oraz brak zobowiązania licencjobiorcy do rozpowszechniania utworu lub zbioru danych będących przedmiotem licencji. Te okoliczności w innych przypadkach mogą przesunąć „punkt ciężkości umowy” w stronę obowiązków licencjobiorcy. W tym kontekście może mieć znaczenie ustalenie, kto jest licencjodawcą w rozumieniu wzorców CC. Czy jest to dysponent danych, który deponując dane badawcze, udziela upoważnienia na zasadach CC, czy podmiot prowadzący repozytorium instytucjonalne, udostępniający dane badawcze w ramach repozytorium na podstawie uprzednio zawartej licencji z dysponentem danych. Jak wskazano wyżej, nawet jeżeli to podmiot prowadzący repozytorium udostępnia dane badawcze, to dochodzi do nawiązania stosunku licencyjnego bezpośrednio z dysponentem danych badawczych, który składa oświadczenie woli o udzieleniu licencji CC. Miejsca zwykłego pobytu tych podmiotów mogą być różne, co może wpłynąć na prawo właściwe dla umowy. Przykładowo, deponującym dane badawcze jest uniwersytet, mający siedzibę w Niemczech, zaś podmiotem prowadzącym repozytorium – polska uczelnia. Zgodnie z art. 4 ust. 3 Rozporządzenia Rzym I okoliczności danej sprawy mogą wyraźnie wskazywać, że umowa pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane na podstawie art. 4 ust. 1 lub 2 wymienionego aktu. W sytuacji braku możliwości ustalenia prawa właściwego na podstawie wskazanych przepisów art. 4 ust. 1 lub 2 Rozporządzenia Rzym I, prawodawca unijny nakazuje, aby umowa podlegała prawu państwa, z którym wykazuje najściślejszy związek. W praktyce może to być prawo właściwe ze względu na miejsce eksploatacji licencji albo ochrony praw własności intelektualnej (*lex loci protectionis*)⁴⁵.

PODSUMOWANIE

Podmiot prowadzący repozytorium powinien, zgodnie z art. 22 ustawy o otwartych danych z 2021 r., udostępniając dane badawcze, poinformować potencjalnych użytkowników o braku warunków ponownego wykorzystywania albo określić te warunki. W odniesieniu do zbiorów danych badawczych, które stanowią utwór,

---

czących własności intelektualnej lub przemysłowej wskazując na prawo państwa zwykłego pobytu licencjodawcy lub przenoszącego prawa.

⁴⁵ W tym kontekście wzorce *Open Data Commons* są w porównaniu do CC precyzyjne. Zawierają bowiem wybór prawa właściwego, wskazując, iż licencja jest skuteczna i będzie podlegać prawom stosownej jurysdykcji, w której postanowienia licencji mają być egzekwowane. Pkt 10.4 wzorca, <https://openstreetmap.org/pl/o-openstreetmap/wykorzystanie-mapy/warunki-licencyjne/licencja-odbl/> (dostęp: 18.08.2022). M. Świerczyński, *Prawo właściwe dla umów niewymienionych w katalogu*, w: M. Pazdan (red.), *Prawo prywatne międzynarodowe. System Prawa Prywatnego*, t. 20B, Warszawa 2015, s. 241.

przedmiot praw pokrewnych lub bazę danych lub nową odmianę roślin, istnieje obowiązek, na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy o otwartych danych z 2021 r., określenia warunków ponownego wykorzystywania takich informacji. Odnosi się on do wymienionych dóbr niematerialnych, do których prawa przysługują podmiotowi zobowiązanemu.

Należy podkreślić, że prawo do ponownego wykorzystywania danych badawczych podlega ograniczeniu w zakresie informacji sektora publicznego, które są objęte prawami własności przemysłowej lub do których prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa do baz danych, oraz prawa do odmian roślin przysługują podmiotom innym niż podmioty zobowiązane. Ponadto nawet gdy wymienione prawa przysługują podmiotowi zobowiązanemu, a tym bardziej gdy przysługują osobie trzeciej, to względem ochrony tajemnic przedsiębiorstwa lub prywatności osoby fizycznej, w tym ochrony danych osobowych, może wpłynąć na konieczność ograniczenia lub wyłączenia prawa do ponownego wykorzystywania danych badawczych⁴⁶.

Na podstawie dokonanej analizy należy uznać, że odwołanie się do standardowych otwartych licencji CC umożliwia należyte spełnienie przez podmiot zobowiązany wykonania obowiązków określenia treści warunków ponownego dostępu określonych w szczególności w art. 15 ustawy o otwartych danych z 2021 r. Przedstawione zasady uznania autorstwa czynią zadość obowiązkowi poinformowania o źródle, czasie wytworzenia i pozyskania informacji sektora publicznego od podmiotu zobowiązanego. Z kolei obowiązki odnoszące się do eksploatacji utworów zależnych precyzują warunki dotyczące obowiązku poinformowania o przetworzeniu informacji sektora publicznego ponownie wykorzystywanych. Podobnie określenie zakresu odpowiedzialności licencjodawcy poprzez wyłączenie gwarancji oraz ograniczenie odpowiedzialności w § 5 wzorców CC dość precyzyjnie określa zakres odpowiedzialności podmiotu zobowiązanego za udostępniane lub przekazywane w celu ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego⁴⁷. Nie wyklucza to doprecyzowania w regulaminie repozytorium instytucjonalnego kwestii odpowiedzialności za dostępność, poprawność, aktualność, kompletność lub jakość udostępnianych lub przekazywanych informacji. Podsumowując, należy uznać, że odwołanie się do licencji CC w ramach repozytoriów instytucjonalnych może być zabiegiem właściwym, także mając na względzie wskazane mankamenty, rozbieżności i brak pełnej synchronizacji wypracowanych standardów międzynarodowych z polskim porządkiem prawnym.

---

⁴⁶ Podobna sytuacja może nastąpić w odniesieniu do informacji niejawnych oraz innych tajemnic ustawowo chronionych.

⁴⁷ <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.pl> (dostęp: 18.08.2022).

BIBLIOGRAFIA

- Contreras J.L., *Data Sharing, Latency Variables, and Science Commons*, „Berkeley Technology Law Journal” 2010, nr 25 (4).
- Fischer B., *Autorskoprawne konteksty ponownego wykorzystania danych badawczych*, w: M. Dumkiewicz, K. Kopaczyńska-Pieczniak, J. Szczotka (red.), *Sto lat polskiego prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Kidybie*, t. II, Warszawa 2020.
- Fischer B., *Creative Commons na tle przepisów o dozwolonym użytku programów komputerowych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2005, nr 11.
- Grzybczyk K., *Prawo właściwe dla autorskoprawnej umowy licencyjnej*, Warszawa 2010.
- Grzybczyk K., w: W. Popiołek (red.), *Międzynarodowe prawo handlowe, System Prawa Handlowego*, t. 9, Warszawa 2013.
- Grzybczyk K., w: M. Pazdan (red.), *Prawo prywatne międzynarodowe, Środkowoeuropejskie Studia Polityczne* 2015.
- Katz Z., *Pitfalls of Open Licensing: An Analysis of Creative Commons Licensing*, „IDEA: The Intellectual Property Law Review” 2006, nr 46 (3).
- Klimas D., *Licencje „Creative Commons” 3.0 w polskim porządku prawnym oraz ich byt w wirtualnym świecie – wybrane aspekty prywatnoprawne*, „Prawo Mediów Elektronicznych” 2015, nr 1.
- Konarski X., *Przedmiot ochrony i treść prawa sui generis do bazy danych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2005, nr 11.
- Leucci S., *Preliminary Notes on Open Data Licensing*, „Journal of Open Access to Law” 2014, nr 2.
- Machała W., *Licencja mieszana? Prawnoautorskie aspekty obrotu programami komputerowymi stworzonymi z wykorzystaniem oprogramowania o otwartym kodzie*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2010, nr 1.
- Machała W., *Wybrane cywilnoprawne aspekty licencji creative commons*, „Monitor Prawniczy” 2009, nr 8.
- Maracke C., *Creative Commons International: The International License Porting Project – Origins, Experiences, and Challenges*, „Journal of Intellectual Property, Information Technology, and Electronic Commerce Law” 2010, vol. 1, iss. 1, s. 4–18.
- Markiewicz R., *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021.
- Mazur A., *Licencje Creative Commons – recepcja w prawie polskim i ich zastosowanie*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2017, nr 3.
- Miller W., *Nowa ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego*, „Temidium” 2021, nr 3.
- Nowak-Gruca A., *Artystyczna twórczość cyborgów*, „Ius Novum” 2022, nr 2 (16).
- Niewęglowski A., *O kopiowaniu książek przez biblioteki*, „Ius Novum” 2015, nr 1.
- Piskorz-Ryń A., *Zasady ponownego wykorzystywania informacji publicznej będącej utworem w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2014, nr 1.
- Siewicz K., w: M. Kepiński (red.), *Zarys prawa własności intelektualnej. Tom I, Granice prawa autorskiego*, Warszawa 2010, Legalis/el.
- Sikorski R., *Ochrona sui generis baz danych w prawie polskim*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 2004, nr 1.
- Stanisławska-Kloc S., w: R. Markiewicz (red.), *Komentarz do ustawy o ochronie baz danych, w: Ustawy autorskie. Komentarze. Tom II*, Warszawa 2021, LEX/el.
- Syrek-Gerstenkorn Ł., *Nawiązanie stosunku licencji Creative Commons w prawie polskim*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2018, nr 1.

- Ślęzak P., *Prawo autorskie. Wzory umów z komentarzem*, Warszawa 2021.
- Tomaszewska A., *Udostępnianie utworów na licencjach Creative Commons – wybrane aspekty*, „Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych” 2019, nr 3 (63), [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/DBE02A3FC4C457ECC12584CC00386B1A/\\$file/ZP_3_2019.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/DBE02A3FC4C457ECC12584CC00386B1A/$file/ZP_3_2019.pdf).
- Wyrwińska K., *Kilka uwag o fenomenie ekonomii współdzielenia w kontekście idei Open Science i narzędzi Creative Commons*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2018, nr 2.

ZAKRES LICENCJI CREATIVE COMMONS NA UDOSTĘPNIANIE I WYKORZYSTYWANIE DANYCH BADAWCZYCH W RAMACH REPOZYTORIUM INSTYTUCJONALNEGO

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest cywilistyczna analiza zakresów upoważnień zawartych w licencjach creative commons w kontekście ich potencjalnego wykorzystania w działalności repozytorium instytucjonalnego. Rozważania odnoszą się do warunków udostępniania i przekazywania informacji sektora publicznego w celu ponownego wykorzystania określonych w ustawie o otwartych danych z 2021 r. Odrębnie przedstawiono zakres rzeczowy, czasowy i terytorialny licencji Creative Commons. Analizie poddano w szczególności standardy licencji otwartych w świetle przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim oraz ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych. Wydaje się to istotne w kontekście problemów związanych z funkcjonowaniem licencji Creative Commons na gruncie prawa polskiego. Tego typu analiza wydaje się tym bardziej zasadna, że w przypadku danych badawczych przedmiotem upoważnienia może być nie tylko utwór, ale także baza danych lub przedmiot praw pokrewnych. W trakcie badań wykorzystano głównie metodę dogmatyczno-prawną i prawnoporównawczą.

Należy stwierdzić, że odwołanie się do standardowych otwartych licencji Creative Commons umożliwia podmiotowi zobowiązanemu należyte wywiązanie się z jego obowiązków w zakresie określenia treści warunków ponownego wykorzystywania danych określonych w szczególności w art. 15 ustawy o otwartych danych z 2021 r. Przedstawione zasady uznawania autorstwa spełniają obowiązek informowania o źródle, czy czasie pozyskiwania informacji sektora publicznego od podmiotu zobowiązanego. Z kolei obowiązki związane z eksploatacją utworów zależnych określają warunki obowiązku informowania o przetwarzaniu ponownie wykorzystanych danych sektora publicznego. W konsekwencji uznano, że odwoływanie się do licencji Creative Commons w ramach instytucjonalnych repozytoriów może być właściwe, mając na uwadze wskazane w artykule niedociągnięcia, rozbieżności oraz brak pełnej synchronizacji wypracowanych standardów międzynarodowych licencji Creative Commons z polskim porządkiem prawnym.

Słowa kluczowe: creative commons, licencja, repozytorium instytucjonalne, dane badawcze, otwarte dane

THE SCOPE OF CREATIVE COMMONS LICENSES FOR SHARING AND USING RESEARCH DATA WITHIN AN INSTITUTIONAL REPOSITORY

Summary

The purpose of this article is a civil analysis of the scopes of authorizations contained in creative commons licenses in the context of their potential use in the activities of an institutional repository. The reference point for the considerations are also the conditions for sharing and transferring public sector information for re-use set out in the Open Data Act of 2021. The material, temporal and territorial scope of the Creative Commons licenses has been specified. The task requires, in particular, the examination of the standards of open licenses in the light of the provisions of the Copyright Act of February 4, 1994 and the Act of July 27, 2001 on the protection of databases. It seems significant in the context of the problems regarding to the functioning of the Creative Commons licenses under Polish law. This type of analysis seems all the more justified because in the case of research data, the subject of the authorization may not only be a work, but a database or the subject of related rights. In the course of the research, the dogmatic-legal and legal-comparative methods were mainly used.

It should be concluded that the reference to standard open Creative Commons licenses enables the obliged entity to properly fulfill its obligations to define the content of the conditions for re-use specified in particular in Art. 15 of the Act on Open Data of 2021. The presented principles of recognition of authorship satisfy the obligation to inform about the source and time of generating and obtaining public sector information from the obliged entity. In turn, the obligations relating to the exploitation of derivative works specify the conditions for the obligation to inform re-used public sector information about the processing. It should be recognized that referring to the Creative Commons licenses within institutional repositories may be appropriate, taking into account the indicated shortcomings, discrepancies and the lack of full synchronization of the developed international standards with the Polish legal order.

Keywords: creative commons, license, institutional repository, research data, open data

Cytuj jako:

Salamonowicz M., *Zakres licencji creative commons na udostępnianie i wykorzystywanie danych badawczych w ramach repozytorium instytucjonalnego*, „Ius Novum” 2022 (16) nr 4, s. 134–150. DOI: 10.26399/iusnovum.v16.4.2022.41/m.salamonowicz

Cite as:

Salamonowicz M. (2022), 'The scope of creative commons licenses for sharing and using research data within an institutional repository', *Ius Novum* (Vol. 16) 4, 134–150. DOI: 10.26399/iusnovum.v16.4.2022.41/m.salamonowicz